

FØYEN

Byggetid - Nordnestunnelen –
lagmannsrettens dom 24.03.2022

Advokat Finn Eirik Winther
Advokatfirmaet Føyen AS

Innlegg temakveld NFF 16.06.2022

Innledning

- o Prosjektet forsinkes, entreprenøren holder ikke kontraktens frister/fremdriftsplan
- o Kan skyldes entreprenøren og/eller byggherren
- o Skylder på hverandre
- o Entreprenør: Byggherreforhold, endringsordre, for kort byggetid
- o Byggherren: Entreprenørens egne forhold (ikke byggherreforhold), tilstrekkelig byggetid

Hvorledes byggherren skal planlegge byggetiden

- o Byggherreforskriften
 - Endret i 2020

BH-forskriften før endring i 2020

§ 5. Generelle plikter

Byggherren skal sørge for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen blir ivaretatt.

Under planlegging og prosjektering skal byggherren særlig ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved

- a) de arkitektoniske, tekniske eller organisasjonsmessige valg som foretas
- b) å beskrive og ta hensyn til de risikoforholdene som har betydning for arbeidene som skal utføres
- c) at det avsettes tilstrekkelig tid til prosjektering og utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjoner.

Under utførelsen av arbeidene skal byggherren ivareta hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved koordineringen av virksomhetenes arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Byggherren skal sikre at pliktene som er pålagt koordinatoren, de prosjekterende, arbeidsgiverne og enmannsbedriftene i denne forskriften blir gjennomført

BH-forskriften i dag – juni 2022

§ 5. Generelle plikter

Byggherren skal gjennom hele prosessen

- a. sørge for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen blir ivaretatt
- b. sikre at pliktene som er pålagt de prosjekterende, arbeidsgiverne og enmannsbedriftene i denne forskriften blir gjennomført
- c. sørge for og legge til rette for nødvendig dialog og samhandling mellom prosjekterende, arbeidsgivere og enmannsbedrifter for å sikre at hensynet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt ved prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.

BH-forskriften i dag – juni 2022 (forts.)

Byggherren skal under planleggingen og prosjekteringen

- a. ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved de arkitektoniske, tekniske eller organisasjonsmessige valg som foretas
- b. kartlegge risikoforhold som har betydning for arbeidene som skal utføres
- c. vurdere risikoen som er kartlagt etter bokstav b og utarbeide planer med tiltak for å fjerne eller redusere risikoen
- d. dokumentere kartleggingen, risikovurderingen og planene etter bokstav b og c
- e. sørge for at det avsettes tilstrekkelig tid til prosjektering og utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjoner
- f. dokumentere vurderingene som ligger til grunn for den tid som avsettes etter bokstav e.

Byggherren skal under utførelsen av arbeidene ivareta hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved koordinering og oppfølging av virksomhetenes arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Hvorledes byggherren skal planlegge byggetiden (forts.)

- o Gjelder HMS/SHA
- o «Tilstrekkelig tid»
- o Ingen annen vegledning
- o Hvilken betydning får et brudd på forskriftens bestemmelse om BHs plikter under planlegging og prosjektering? Straff i form av bøter eller fengsel
- o Hvilken betydning får et brudd på byggherreforskriften for partenes risikofordeling i en kontrakt?
- o Hvilken betydning får et brudd på offentligrettslige regler for partenes risikofordeling i en kontrakt?

Hvorledes entreprenøren skal planlegge byggetiden

- o Entreprenøren må vurdere – før det leveres tilbud
 - Kan han nå fristene i kontrakten?
 - Kan disse nås under forsvarlig hensyntagen til HMS?

Kan for kort byggetid få konsekvenser for en avtale mellom partene?

- o Forbrukere som byggherre
- o Profesjonelle byggherre
- o En tendens til at «for kort byggetid» anføres oftere av entreprenøren
- o Vil trenden avta etter Svegatjørndommen fra Høyesterett?

FØYEN

Domsavgjørelser fra de senere år

- o Lysakerdommen, 2013
- o Gryllefjordbrua, 2016
- o Nordnestunnelen, 2022
- o Svegatjørn, 2022
- o Bare Svegatjørn konkluderer med feil hos byggherren og for kort byggetid



Lysaker:

«Ved å undertegne kontrakten aksepterte Peab å utføre disse arbeidene innenfor de tidsrammer partene var enige om. Dette innebærer at Peabs driftsopplegg måtte være dimensjonert for å kunne ta hånd om arbeidene. Peab måtte i sin planlegging av tid ta høyde for både overskridelse av mengdeangitte kontraktsarbeider og regningsarbeider i det omfang som var forutsatt. Lagmannsretten kan ikke se at det anbudsrettslige kravet til klarhet eller det offentligrettslige påbudet om at en byggherre skal avsette tilstrekkelig tid, kan medføre at dette rettslige utgangspunktet ikke gjelder. Peab påtok seg på vanlig måte ved kontraktens inngåelse entreprenørens risiko for avtalt tid og vederlag.

Rent faktisk finner lagmannsretten heller ikke belegg for at var avsatt for liten tid. Både JBV og Peab har bekreftet å ha benyttet sedvanlige erfaringstall ved sin planlegging av fremdrift og varighet på de ulike arbeidsoperasjoner»

Gryllefjord:

«Brudd på forskriften i form av manglende SHA-plan og manglende vurdering av hva som er riktig og rimelig byggetid, får imidlertid, slik lagmannsretten ser det, ikke i seg selv utslagsgivende betydning for Implenias krav om økonomisk tillegg og fristforlengelse. Ved å undertegne kontrakten aksepterte Implenias å utføre disse arbeidene innenfor de tidsrammer partene var enige om.

Dette innebærer at Implenias driftsopplegg måtte være dimensjonert for å kunne ta hånd om arbeidene. Implenias måtte i sin planlegging av tid ta høyde å sette inn ressurser i det omfang som var forutsatt. Lagmannsretten kan ikke se at det anbudsrettslige kravet til klarhet eller det offentligrettslige påbudet om at en byggherre skal avsette tilstrekkelig tid, kan medføre at dette rettslige utgangspunktet ikke gjelder. Implenias påtok seg på vanlig måte ved kontraktens inngåelse entreprenørens risiko for avtalt tid og vederlag.»

Svegatjørn:

« Byggherreforskrifta inneheld ikkje føresegner om ugyldigheit i avtaleforholdet mellom byggherren og entreprenøren. Det er heller ikkje haldepunkt for at lovgjevaren har meint eller føresett at brot på forskrifta skal ha privatrettslege verknader. Føremålet med byggherreforskrifta er å verne arbeidstakarane ved at det blir teke omsyn til sikkerheit, helse og arbeidsmiljø på byggje- eller anleggsplassar ved planlegginga, prosjekteringa og utføringa av byggje- eller anleggsarbeid, jf. forskrifta § 1. Vern av byggherrens eller entreprenørens økonomiske interesse kan ikkje seiast å vera ein del av føremålet med forskrifta.

̄ dette mellom byggherren og entreprenøren følgjer risikofordelinga i kontrakten. Dersom ein i kontraktar baserte på anbodskonkurransar skulle setja til side konkrete fristar som har vore motiverande for dei tilboda som er gjevne – og eventuelt for tilboda som ikkje er gjevne – ville dette vera lite føreseieleg og utgjera brestande føresetnader for konkurransane. I saka her ville det innebera at Veidekke fekk ein konkurransefordel ved å sleppe å betale dagmulkt. »

Nordnestunnelen – kontrakten

- o SVV – Marti
- o Kontraktssum MNOK 536,5
- o 5 700 m tunnel
- o Ett løp T 9,5
- o To stuffer
- o 1 000 m vei
- o Ny bro
- o NS 8406
- o Oppstart jul 2014
- o Sluttfrist 15.09.2017
- o 4 delfrister (2 hoveddelfrister på «klar for elektro»)

Nordnestunnelen – gjennomføring

- o Marti forsinket på alle frister
- o Enkelte byggherreforhold som ga fristforlengelse
- o Partenes anførsler knyttet til planlegging av byggetid

Lagmannsrettens vurdering

- o Ett spørsmål om det er tillatt for SVV å planlegge med 12-9 ordning
- o Ett spørsmål om det var planlagt med for høy inndrift
- o Ingen av partene baserte seg på kapasitetsstudier, kun erfaringer
- o Heller ingen av vitnene (bortsett fra Grøv og Bruland)

FØYEN

Tingrettens vurdering

Oppsummering

- o Svegatjørndommen første dom der BH-forskriften er brutt ved BHs planlegging
- o Brudd på BH-forskriften må foreligge dersom konsekvenser ser det ut til
- o Svegatjørndommen viser at selv ikke brudd på BH-forskriften virker inn på partenes fordeling av risiko i en kontrakt
- o Kan ikke utelukkes at grovere brudd, f.eks. uforsvarlig planlegging/ikke planlegging hos BH, vil kunne ha betydning for fordelingen av risiko i en kontrakt
- o Nordnesdommen viser at stor interesse og mange tilbydere vektlegges i vurderingen
- o Uklart i hvilken grad entreprenøren hensyntar kontraktens frister ved sin planlegging
- o Uklart om entreprenøren ved knappe tidsfrister kalkulerer med dagmulkt

Oslo

Dronning Eufemias gate 8
Postboks 7086 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Tlf: +47 21 93 10 00
Fax: +47 21 93 10 01



Finn Eirik Winther

Senioradvokat

Tel: +47 90 06 94 59
finn.winther@foyen.no